

Svatost kněžství v pojetí byzantského ritu

- Ta dělí kněžství na:
  - královské kněžství – vycházející ze svátosti myropomazane (sv. biřmování) – vkládáním rukou biskupa, je takový přijat do všeobecného kněžství Krista.
  - hierarchické kněžství – vycházející ze vzkládání rukou biskupa – rukopoložene (sv. kněžství).

Královské kněžství (všeobecné)

- Každý křesťan podle východní teologie se účastní na Kristově díle spásy. Každá činnost, která člověka vede ke spáse je možná jenom působením Ducha svatého (srov. 1 Kor 12,4-7). Každý je tedy ustanoven prostřednictvím Boha ve svém kněžství – královské a hierarchické – které mají v Boží ekonomii velký význam. Celý křesťanský život a jeho činnost ve světě by měla být prodchnutá působením Ducha svatého.
- Působením Ducha svatého je křesťan novým člověkem, posvěceným a „vyděleným“ ze světa. (Vy však jste 'rod vyvolený, královské kněžstvo, národ svatý, lid náležející Bohu', abyste hlásali mocné skutky toho, kdo vás povolal ze tmy do svého podivuhodného světla. - 1P 2,9)
- Vytyčuje pojem „sukcese“ - označuje dědičné zachování původní pravdy v průběhu dějinného vývoje. Pojem „apoštolská“ konkretizuje dědičné zachování pravdy na dobu apoštolskou. Aby církev byla apoštolská, musí být v každé historické době identická době apoštolské.
- Tato apoštolská sukcese (posloupnost) se nevztahuje pouze na počet dvanácti apoštolů a ani není ohraničená apoštolskou dobou. Církev je v každé době identická s vírou apoštolskou. Není pouze nějaká určitá část církve apoštolská, ale celá církev. Podle nicejsko-cařihradského vyznání víry je apoštolská = svědectví je aktuální pro všechny, kteří přijali křesťanskou víru a stali se členy církve Kristovy.
- Rozděluje tedy dva typy kněžské služby: královské a hierarchické. Ve své podstatě však učí, že obě náplně služby jsou si rovné. - to vyplývá z Kristova kněžství, který je skutečný knězem a ostatní jsou účastní na tomto kněžství a vychází z Kristova příkazu služby.

Hierarchické kněžství

- Z Nového zákona víme, že apoštolové byli očitými svědky života, učení a spasitelného díla Ježíše Krista. Působením Ducha svatého se apoštolové stali spolehlivými svědky a věrnými tlumočníky novozákonního zjevení.
- Apoštolové si uvědomovali velikost a odpovědnost povolání a služby. Toto své poslání delegovali na své nástupce a pomocníky. (viz vývoj prvokřesťanských obcí)
- Proto existují i ve východních církvích tři stupně hierarchické služby: biskup, kněz a jáhen. Jejich úlohou je být vysluhovateli svátostí a jejich služba je nerozlučně spojená s Eucharistií a učením Evangelia.
- Biskup je přímým nástupcem apoštolů a zároveň garantem apoštolskosti místní církve. Ve své místní církvi je biskup nejvyšším učitelem a též prvním udělovatelem všech svátostí (sv. Tajin) – Ignác z Antiochie: „Církev bez biskupa není církví.“ „Církev je tam, kde je biskup.“ Jeho postavení v církvi určuje eucharistie. Biskup, který je odloučený od eucharistické plnosti, od církve, neboť církev je tam, kde se slaví eucharistie, je pozbavený jakékoliv služby. Biskupská služba jako projev plnosti a apoštolskosti církve přestává tehdy, kdy nositel této služby se vyčleňuje od pramene této služby. Služba biskupa v církvi není personální, ale je službou církvi. Všichni pokřtění a biřmovaní jsou svědky víry, ale biskupové jsou strážci víry z Božího ustanovení. (východní teologie nemůže přijmout učení západních katolíků o papeži

jako náměstku Krista na zemi. Biskupové jsou si rovnocenní, nad biskupem je sněm. Patriarchové mají pouze vyšší autoritu. = pravoslavní - Je pouze jeden z biskupů, který je prvním mezi biskupy = řeckokatolíci)

- Kněz – presbyter = jeho služba je odvozená od služby biskupa. Vše vysluhuje v závislosti na biskupovi. Je jeho pomocníkem.
- Jáhen - diakon = jejich služba je výpomocná. Mají pomáhat biskupovi a kněžím při službě (myšleno slavení eucharistie), vyučováním a spravováním církevní obce, sociální služba v církvi.

Manželství kněží

- Východní teologie dovoluje kněžím a jáhnům uzavřít sňatek, protože přijetí jedné svátosti nemůže vylučovat nebo zakazovat přijetí jiné svátosti.
- Z knih Nového zákona víme, že někteří apoštolové byli ženatí – sv. Petr
- V 1 Tim 3,2-5 je důkaz, že manželství se nepovažovalo za překážku přijetí kněžství. (Nuže, biskup má být bezúhonný, jen jednou ženatý, střídavý, rozvážený, řádný, pohostinný, schopný učit, ne pijan, ne rváč, nýbrž vlídný, smířlivý, nezištný. Má dobře vést svou rodinu a mít děti poslušné a počestné; nedovede-li někdo vést svou rodinu, jak se bude starat o Boží církev?)
- Jediný požadavek, který se vzpomíná v církevních kánonech je to, aby manželství kněze odpovídalo křesťanskému učení o manželství. - není povoleno uzavírat druhé manželství.
- Další pravidlo nedovoluje uzavírat manželství již vysvěceným kněžím a jáhnům.
- Čistě z disciplinárního hlediska bylo v církvi ustanoveno rozhodnutí o neženatém biskupském sloužení. V prvotní církvi byli biskupové ženatí: např. svatý Řehoř Nisský. Ženatý episkopát byl zrušen císařem Justiniánem v 6. století. VI. všeobecný sněm vydal pravidlo, které nezakazovalo kandidovat na biskupa ženatému knězi, ale žádá od ženatého kněze, aby zajistil potomky, rozešel se se svojí manželkou a to tak, že ona vstoupí do kláštera. (48. pravidlo VI. Všeobecného sněmu) V současnosti však jsou takovéto případy ojedinělým jevem. Biskupové jsou ve většině případů vybíráni z řeholníků (mnichů) nebo z ovdovělých kněží.
- Jinak je manželství je Bohem požehnané a je v plné shodě s pastýřskou službou v církvi.